

Δάφνες, προδοσία
&
λευκή κλωστή

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : Άρτεμις Παπανδρέου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ : Πένυ Χριστοπούλου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ : Ατελιέ εκδόσεων

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ : Ατελιέ εκδόσεων

ΕΚΔΟΣΗ Αθήνα - Ιούνιος 2022

ISBN: 978-960-468-313-0

© Copyright

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΧΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ

Α. Μεταξά 28 & Θεμιστοκλέους, Εξάρχεια 106 81, Αθήνα

Τηλ.: 210 3301161-2-3, fax: 210 3301164

e-mail: info@siderisbooks.gr • www.siderisbooks.gr

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του συνολικού περιεχομένου ή μέρους αυτού σε οποιοδήποτε μέσο, ηλεκτρονικό ή μη, χωρίς την έγγραφη άδεια του συγγραφέα και του εκδότη. Το παρόν αποτελεί προϊόν μισθοπλασίας. Τα πρόσωπα, τα ονόματα και οι καταστάσεις είναι φανταστικά. Οποιαδήποτε ομοιότητα είναι συμπτωματική και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΧΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ

Εκδίδουμε έργα για παιδιά και ενήλικες με επιμέλεια
και σωστή προσέγγιση στη γνώση και στη φιλιαναγνωσία.

Προβάλλονται/διαφημίζονται/προωθούνται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.



www.siderisbooks.gr



Διαβάζουμε Έλληνες συγγραφείς - Στηρίζουμε το ελληνικό βιβλίο

ΑΡΤΕΜΙΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Δάφνες, προδοσία
&
λευκή κλωστή

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ



εκδόσεις
**Μιχαήλ
Σιδερη**

Σε κείνους που τα μονοπάτια της θύμησης
με οδηγούν πάντα στη νοσταλγία
με τρυφερότητα, με αγάπη, με περηφάνια

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Κεφάλαιο 1

Ξαπλωμένη στα λευκά, κεντημένα στο χέρι με μεταξωτή κλωστή, σεντόνια της προίκας της η Λενιώ καρτερούσε στωικά, ανάμεσα σε αφόρητους πόρους, να γεννηθεί το έκτο παιδί της. Είχε τόση λαχτάρα να βγει ζωντανό! Τόση λαχτάρα να το κλείσει στον κόρφο της, να το θηλάσει, να το νανουρίσει, να το χαϊδέψει. Έτρεμε η ψυχή της μην και της πάθει και τούτο το μωρό κάτι και το χάσει. Άδεια η αγκαλιά της. Από πέντε μωρά, κανένα δεν πρόλαβε να ταχταρίσει. Κανένα δεν πρόλαβε να σφίξει στο στήθος της. Άδειο και το κονάκι δίπλα της. Κρύα τα σεντονάκια που τα κέντησε και τα στόλισε με κορδέλες και κλωστές για το μωρό της. Ό,τι και να 'ταν αυτό. Καθόλου δεν την ένοιαζε να 'ναι αγόρι. Γερό να ήταν μόνο. Να ζούσε.

Δάγκωνε τα χείλη της από τον πόνο. Έμπηζε τα νύχια στο δέρμα της. Τραβούσε τα ξέπλεκα μαλλιά της τα μουσκεμένα από τον ιδρώτα για την αγωνία της γέννας που κοντοζύγωνε. Σφάλιζε τα μάτια και προσευχόταν στην Παναγιά να το γεννήσει γερό. Δεν την ένοιαζε που πονούσε. Δεν ήταν αρρώστια για να στενοχωριέται. Μόλις θα αντίκριζε το βλαστάρι της να ξεπετιέται ανάμεσα από τις λαγόνες της θα της περνούσε εκείνη κιόλας την ίδια στιγμή ο πόνος.

Ήταν όμορφη γυναίκα. Η όμορφότερη του χωριού. Η όμορφότερη μα και η πιο πολύφερνη νύφη, αφού ο πατέρας της, προεστός με μεγάλη δύναμη, βρέθηκε με πολλά γρόσια σαν διώχτηκαν οι Τούρκοι από το χωριό. Χωράφια μα και χτήματα δικά του όλα, σπίτια και αρχοντικά, κόσμος στη δουλειή του, αφέντης σωστός. Σαν περπατούσε στα καλντερίμια

στο χωριό, χαμήλωναν το κεφάλι οι χωρικοί για να περάσει. Οι περισσότεροι ήταν υποταχτικοί του. Τεμενάδες του 'καναν. Κάποιοι άλλοι, όμως, σιγομουρμούριζαν μέσ' από τα δόντια, σιγανά, μην και ακουστεί παραπέρα και θυμώσει ο αφέντης. Και τα λόγια που 'βγαιναν από αυτά τα στόματα καλά δεν ήταν. Για συμφέρον έλεγαν, για κρήμα που αποχτήθηκε με αίμα έλεγαν, μα αμέσως έκλειναν γιατί ο φόβος έσκιαζε τους ανθρώπους, το βιός, τις φαμελιές τους.

Μα και του άντρα της ο πατέρας, προεστός ήταν κι αυτός. Άνθρωπος που τον σέβονταν, όμως, και τον τιμούσαν όλοι. Ο κυρ Ευθύμιος Δημάκης, ο πεθερός της, στα νιάτα του, στα είκοσι πέντε του χρόνια, ήταν από κείνους τους αγωνιστές που ξεσηκώθηκαν ενάντια στους Τούρκους, στη Θεσσαλική επανάσταση του 1878. Πολέμησε στη μάχη της Μακρινίτσας, τον Μάρτη του ίδιου χρόνου, πλάι στη Μαργαρίτα Μπασδέκη.

Κοπελούδα είκοσι χρόνων ήταν η Μαργαρίτα, μα με καρδιά λεβέντικη. Βοηθούσε τον αγώνα στο πλάι του αδερφού της, μεταφέροντας πολεμοφόδια και τρόφιμα για τους επαναστατημένους Πηλιορείτες. Στη διάρκεια όμως της μάχης σκοτώθηκε ο αδερφός της. Οι συναγωνιστές του, χάνοντας τον μπροστάρη τους, άρχισαν να οπισθοχωρούν. Βγήκε λοιπόν τότε μπροστά αυτή, κραδαίνοντας το ντουφέκι του αδερφού της και τους χούγιαξε λεβέντικα:

«Γυναίκα εγώ, και θα κάτσω να πολεμήσω! Τι σκιάζεστε ορέ; Μπροστά αδέρφια! Μπροστά με λεβεντιά, με καρδιά, να τον φάμε τον άτιμο τον Τούρκο, τον μπαμπέση!»

Ψυχώθηκαν τα παλληκάρια. Τα λόγια της έκαναν το αίμα να τους πυρώσει τα μάγουλα, να τους ζεστάνει την καρδιά, να τους γιομίσει την ψυχή με θάρρος. Έτσι κατάφεραν να πάρουν τον χρόνο με το μέρος τους, ν' αλλάξουν τη ρότα του, και τη μάχη που ήταν από χέρι χαμένη, να την κερδίσουν. Δεν κέρδισαν τον πόλεμο. Μόνο μια μάχη. Μα όσοι αγωνί-

σηκαν, ξεχωριστή θέση είχαν στις καρδιές των ανθρώπων. Η λύτρωση ήρθε τρία χρόνια αργότερα.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο κυρ Ευθύμιος ασχολήθηκε με το εμπόριο, με τα βυρσοδεψεία και τις ντριστελέες, καθώς η τοπογραφία της περιοχής με τα άφθονα τρεχούμενα νερά, που έρρεαν χειμώνα-καλοκαίρι δίπλα στο χωριό, βοηθούσε την ανάπτυξη τέτοιου είδους επιχειρήσεων. Είχε όμως και χτήματα. Την αγάπησε τη γη. Την όργωσε, τη φύτεψε, κλάδεψε τους βλαστούς της και κείνη τον αντάμειψε για τους κόπους του με τους καρπούς της. Απόκτησε πολλά χρήματα, τα διαχειρίστηκε σοφά, και τούτα με τη σειρά τους αυγάτισαν και έγινε ένας από τους πιο ισχυρούς του χωριού, που ήταν τότε κεφαλοχώρι πλούσιο και ζηλευτό.

«Μπαλκόνι του Πηλίου» το έλεγαν και τότε, μα και τώρα. Ξεχωριστό χωριό, με το βλέμμα του ίσια στον Παγασπικό κόλπο, που βρέχει με την αύρα του την πόλη. Πλούσιο, όμορφο, το πιο όμορφο από άποψη αρχιτεκτονικής σ' ολάκερο το βουνό, που είκοσι τέσσερα τα είχε τα χωριά του. Ζηλευτά και διαλεκτά όλα τους. Μα τούτο το καλύτερο. Σπαρμένο με δίπατα και τρίπατα αρχοντικά για τους πιο πλούσιους, λευκά όλα τους, χτισμένα από Ηπειρώτες τεχνίτες που δίδαξαν στους συναδέλφους τους Πηλιορείτες την τεχνική των πέτρινων σπιτιών, των τοξοτών γεφυριών, των απaráμιλλων καλντεριμιών, των μαρμάρινων κρηνών, μοναδικής ομορφιάς σ' ολόκληρη τη χώρα.

Τα αρχοντικά ξεχώριζαν για τους χοντρούς πέτρινους τοίχους τους. Πολλά από αυτά ήταν χτισμένα έτσι, ώστε ο κάτω όροφος να αυλίζεται στην μπροστινή του μεριά, η πίσω του όμως να είναι θαμμένη στον βράχο. Έτσι είχε δροσιά το καλοκαίρι, ζεστασιά τον χειμώνα. Ο κάτω όροφος είχε λίγα ανοίγματα. Κάποια είχαν ακόμη και πολεμίστρες, ενώ ο πάνω είχε πολλά παράθυρα και συχνά προεξείχε λίγο σε σχέση με τον κάτω. Ήταν κατασκευασμένος με ελαφρύτερα υλικά, με τσα-

τμά, όπως αναφέρουν οι τεχνίτες. Οι στέγες ήταν πάντα ξύλινες, και η επικάλυψή τους γινόταν από πλάκες Πηλίου. Στο ισόγειο βρίσκονταν συνήθως αποθήκες, κελάρια και άλλοι βοηθητικοί χώροι. Στα διώροφα σπίτια, το δεύτερο πάτωμα ήταν ο κύριος χώρος της κατοικίας της οικογένειας, χειμώνα-καλοκαίρι. Στα τριώροφα, όμως, τα πλουσιόσπιτα, ο μεσαίος όροφος ήταν ο κύριος χώρος κατοικίας για τον χειμώνα, ενώ ο πάνω όροφος, το ανώγι, αποτελούσε τόπο κατοικίας για το καλοκαίρι καθώς και υποδοχής των επισκεπτών. Εκεί, στο ανώγι, που ήταν πλούσια διακοσμημένο, πολλές φορές ένα τμήμα του δαπέδου ήταν υπερυψωμένο σχηματίζοντας ένα καθιστικό, που χωριζόταν με ξυλόγλυπτα ή τονρευτά κάγκελα από τον υπόλοιπο χώρο. Είχε ξύλινα μιντέρια, στρωμένα με χρωματιστά υφαντά στρωσίδια, καθώς και πάντες υφασμένες στον αργαλειό στους τοίχους πάνωθ' τους. Από τα πολλά παράθυρα του ορόφου, οι ένοικοι του σπιτιού, είχαν μια περιμετρική άποψη της θέας του χωριού. Στα πλούσια λοιπόν αυτά αρχοντόσπιτα υπήρχε και μια δεύτερη σειρά παραθύρων, οι φεγγίτες, με πολύχρωμα τζάμια και πολύπλοκα σχέδια, που έριχναν ένα διακριτικό φως στον χώρο, ακόμη και όταν τα παντζούρια ήταν κλειστά. Τα πιο φτωχά αρχοντόσπιτα αντικαθιστούσαν τους φεγγίτες με ζωγραφικές απομιμήσεις τους, πάντα με ωραία χρώματα και σχέδια.

Σαν παντρεύτηκε η Λενιώ τον Νικολό, σαν έγιναν ζευγάρι στα μάτια του Χριστού μα και των συγχωριανών τους, τους χάρισε ο πατέρας της σαν προίκα το μεγάλο αρχοντικό στην άκρη του χωριού, με τα τρία πατώματα και τους εξώστες, με τα πολλά παράθυρα και τους φεγγίτες. Ήταν παλιό αυτό το σπίτι. Στεκόταν εκεί, ασάλευτο πάνω στον βράχο, σχεδόν δύο αιώνες. Μεγαλόπρεπο και γεμάτο κλιδή το εσωτερικό του, άξιο για την πιο πλούσια του χωριού. Δεν ήταν μόνο τα έπιπλα και τα πατώματά του διαλεχτά, δεν ήταν τα κιλίμια και τα χαλιά που είχαν μεταφερθεί από κάθε γωνιά του Πηλίου

και του κάμπου, ήταν και τα σκεύη τα πολύτιμα, τ' ασημικά και οι πορσελάνες, που το έκαναν το πιο μεγαλόπρεπο αρχοντικό σ' ολόκληρη τη Μακρινίτσα μα και σ' ολόκληρο το βουνό του Πηλίου.

Την περίοδο της τούρκικης κατοχής, το είχε ένας Μπέης ξακουστός για το χαρέμι του. Ακουγόταν πως, σε τούτο το μεγάλο αρχοντικό, πολλά τσιμπούσια λάβαιναν χώρα. Πολλές καλλονές που είχαν αρπαχτεί από τις οικογένειές τους βίαια, κατέληγαν στα δώματα του Μπέη, με τις γνωστές συνέπειες. Είχε ακουστεί πως ήταν πολύ σκληρός άνθρωπος, θύμωνα εύκολα και τότε, αλίμονο, μόνο το μαχαίρι ήταν εκείνο που ηρεμούσε τη σατανική του ψυχή. Έτσι, απ' όσα τουλάχιστον έλεγαν οι παλιοί, πολλές ομορφονιές που αντιστάθηκαν στις ορέξεις του, βρήκαν τραγικό θάνατο στο κατώι του αρχοντικού του. Όταν δε πια ξέσπασε η επανάσταση στο Πήλιο, για να μην χάσει το δαιμονικό του κεφάλι από τους Έλληνες αγωνιστές, διέταξε τους έμπιστούς του να θάψουν στο υπόγειο του αρχοντικού τους αμύθητους θησαυρούς του, κοσμήματα και χρυσά που είχε ύπουλα αρπάξει, προίκες κοριτσιών που είχε σφετεριστεί, λίρες και μαλάματα που είχε καταχραστεί από τον θησαυρό του ίδιου του Σουλτάνου του. Έτσι, αφού εξαφάνισε από προσώπου γης τα κιούπια με τον πολύτιμο θησαυρό, διέταξε κατόπιν τους έμπιστούς του να κατασφάξουν όλα τα γυναικόπαιδα του χαρεμιού του στο υπόγειο. Πνίγηκε ο τόπος στο αίμα. Αίμα αθώων που πλήρωσαν με την ίδια τους τη ζωή το τίμημα της σκλαβιάς στον καταχτητή. Αυτός έτσι κατόρθωσε να φύγει ανεμπόδιστος, να σώσει το ακριβό του τομάρι. Για τότε. Αργότερα ήθελε να ξανάρθει και να αρπάξει τους θησαυρούς που έθαψε. Το αίμα, όμως, ζητούσε εκδίκηση!

Αυτό λοιπόν το μεγάλο αρχοντικό, με τα χρόνια πέρασε στα χέρια του πατέρα της Λενιώς. Το αγόρασε είπαν. Από ποιον; Κανείς δεν ήξερε. Πολλοί φαντάζονταν. Ήξεραν μέχρι

πού μπορούσε να φτάσει. Αλλά ο φόβος φυλούσε τα έρπημα. Κι έτσι κανείς δεν άνοιξε το στόμα του να πει, κανένα χέιλι δεν ξεσφράγισε. Η μοίρα και η ίδια η ζωή θα το έκαναν γι' αυτούς.

Σφάδαζε η φουκαριάρα η Λενιώ. Χτυπούσε με μανία το κεφάλι της δεξιά και ζερβά στο μαξιλάρι. Η γριά μαμή της σφούγγιζε τον ιδρώτα με το πανί, της χάιδευε την κοιλιά η κυρα-Παναγιώτα, που δεν ήταν βέβαια μαμή, είχε γεννήσει όμως δώδεκα παιδιά όλα γερά και ξεπεταγμένα, να γυρίσει το παιδί μέσα στη μήτρα, να βρει τον δρόμο για τον έξω κόσμο. Της χάιδευε τα μαλλιά, τα μουσκεμένα από τον ιδρώτα και την αγωνία, η μάνα της η κυρα-Μυρσίνη, αρχόντισσα ζηλευτή, όμορφη γυναίκα, από τις πιο όμορφες σ' ολάκερο το βουνό. Στεκόταν εκεί, δίπλα στην κόρη της τη μοσχαναθρεμμένη, που χρόνια πολλά τώρα βασανιζόταν να αποκτήσει ένα παιδάκι. Ένα εγγόνι, το πρώτο η μάνα, αφού μία την είχε την κόρη. Μία και μοναδική, μα επτά γιους. Επτά δυνατούς σαν τον πατέρα τους. Κανείς τους, όμως, δεν είχε στεφανωθεί. Κανείς απ' τους επτά δεν είχε δεχτεί τα δεκάδες συνοικέσια που τους έταζαν καλά κορίτσια μα και πλούσια, με μεγάλες προίκες και λίρες χρυσές, τόσο από τον κάμπο, όσο και απ' τα ανατολικά χωριά του Πηλίου.

Ήταν δύσκολοι άνθρωποι. Όμορφοι στη θωριά, με πολλούς παράδες, μα κομμάτι ακατέργαστοι, τραχείς, χωρίς τρόπους, δίχως αναστολές. «Κρίμα στο κοριτσάκι που θα κάνει το λάθος να πέσει στα χέρια τους» έλεγαν μέσα από τα δόντια οι κοντοχωριανοί. Γι' αυτό και κανείς από τούτο το χωριό δεν ήθελε να συγγενέψει μαζί τους. Ένας μόνο ξεχώριζε. Ο μικρός, ο Στέλιος. Αυτός είχε πάρει την ομορφάδα μα και την καλοσύνη της μάνας του. Ήταν διαφορετικός απ' όλους τους άλλους. Ήταν ένα καλόγνωμο παιδί, με τρόπους, με ευγένεια. Ένας μικρός πρίγκιπας, στα μάτια της μάνας του, μα και όλων των συγχωριανών.

Έτρεμε η έρμη η μάνα μην της πάθει κάτι το μονάκριβό της κορίτσι και το χάσει. Ας έμενε χωρίς παιδιά. Ας έμενε μόνο με την αγάπη του άντρα της, του Νικολού. Έφτανε αυτή και για τους δυο τους. Πολλές φορές είχε κλαφτεί στον άντρα και αφέντη της, τον δύσκολο Παναγή Τραμουντάνη, πως την είχε αδικήσει την κόρη τους, δίνοντάς της προίκα αυτό το παλιό αρχοντικό, που πολλά φημολογούνταν για το ποιόν του.«Γιατί» έλεγε και ξανάλεγε «γιατί να μην δώσεις Παναγή μου ένα άλλο σπίτι στο παιδί; Τόσα έχουμε. Και ο παπάς το λέει, άντρα μου». Μα δεν προλάβαινε ν' αποσώσει τα λεγόμενά της και την έκοβε ορθά-κοφτά ο Παναγής. «Γυναίκα, δουλειά σου εσύ, στην κουζίνα σου, αυτές είναι δουλειές των αντρών». Την κοίταζε άγρια, με κείνα τα αλεπουδίσια, μικρά του μάτια και έστριβε μετά το μουστάκι του μ' ευχαρίστηση, πως είχε κάνει το δικό του, δεν της είχε περάσει της Μυρσίνης.

Σήκωνε τα χέρια της κι έπιανε με δύναμη το μπρούτζινο κεφαλάρι του κρεβατιού της η Λενιώ, κι έσπρωχνε με όση δύναμη είχαν τα πνευμόνια της, αφήνοντας στο τέλος ένα μακρόσυρτο μούγκρισμα, σαν κλάμα, σαν οδυρμό, σαν ικεσία. Γούρλωνε τα μάτια από τον πόνο, κοιτούσε με λαχτάρα πότε τη μαμή, πότε τη μάνα της να διακρίνει ένα βλέμμα, ένα σημάδι πως όλα θα πάνε καλά, και πάλι παράδερνε ανάμεσα στους πόνους και την προσμονή. Η κυρα-Γιώργαίνα, η μαμή, κουνούσε με απογοήτευση το κεφάλι. Τέτοια δύσκολη γέννα δεν είχε ματασυναντήσει.

Βγήκε για λίγο έξω στον κήπο, όχι για να πάρει αέρα μα για να ανταμώσει τον κυρ Νικολό, να του πει πως τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα. Μπορεί ακόμη και να μην έβγαζε τη νύχτα η Λενιώ, μπορεί να χανόταν και το παιδί μαζί με τη μάνα του.

Σαστισμένος ο έρμημος αυτός, σαν να του 'δωσαν αναπάντεχο χαστούκι, άδραξε τη μαμή από το μπράτσο, την τράνταξε με δύναμη και της χούγιαξε μέσα στην αγωνία του: «Τη

γυναίκα ορέ Γιώργαινα, σώσε τη γυναίκα, μην το σκέβεσαι περισσότερο».

Πέντε φορές ο καπμένος κόντευσε να τη χάσει. Πέντε γέννες, πέντε φορές αντάμωσε τον θάνατο αυτή και τα παιδιά της. Τούτη στάθηκε πιο τυχερή. Εκείνα όμως... Έσφιξε το χέρι του γροθιά και κατάφερε κάμποσες στο στέρνο του. Ήταν απογοητευμένος. Ύστερα έφερε τα χέρια του στο κεφάλι, τα 'σφιξε πάνω στ' αυτιά του να μην ακούει, να μην του φέρνει ο αέρας τις κραυγές της, που έσκιζαν τη σιωπή του σπιτιού τους.

Ήταν στον αυλόγυρο. Όρθιος δίπλα στον τοίχο τον ψηλό που 'κοβε τον γκρεμό, δίπλα στη ρεματιά που κυλούσε τα νερά της με ορμή, καθάρια, κρυσταλλένια, ανάμεσα απ' τις άσπρες πελώριες ποταμόπετρες. Ήταν άνοιξη. Είχαν λιώσει οι πάγοι στο βουνό και ξεχύνονταν, ορμητικό ποτάμι, μέσα στη ρεματιά. Είχε μια αγριάδα, μια ανατριχίλα τούτο το τοπίο. Είχε μια αγριάδα και η ψυχή του Νικολού. Έναν ξεσπκωμό, μια λαχτάρα. Περίμενε με αγωνία φανερή το έκτο παιδί τους, κι όμως το πρώτο. Κάθε φορά ήταν το ίδιο. Χρόνια οχτώ τώρα, το ίδιο. Δεν είχε αλλάξει τίποτε. Μόνο η λαχτάρα τους είχε μείνει ζωντανή μέσα από την κλειψύδρα του χρόνου για ένα γελάκι, ένα χαδάκι, ένα κλάμα παιδικό.

Του 'χε πει ο παπάς, να την πάρει να φύγουν. Να πάνε στην πόλη, σ' άλλο χωριό, σ' άλλο σπίτι. Ετούτο δω, δεν τα ήθελε τα παιδιά. Τα απόδιωχνε. Τα σκότωνε. *Μεγάλη κουβέντα, σκέφτηκε ο έρημος ο Νικολός. Άκου τα σκότωνε! Είναι ποτέ δυνατόν το ίδιο σου το σπίτι να σκοτώνει τα παιδιά σου; Τι είναι, θεριό;*

Μπορεί και να ήταν!

Έτσι σαστισμένο και βουρκωμένο τον βρήκε ο παπα-Νεκτάριος που ήρθε φουριόζος, ανεμίζοντας τα μαύρα ράσα του στον απογευματιάτικο αέρα, κρατώντας στα χέρια το Άγιο Δισκοκόπτηρο. Η γυναίκα του, η κυρα-Καλή, ειδοποιημένη από την έρμη τη Γιώργαινα, του μήνυσε να 'ρθει να διαβάσει

ευχές, να βοηθήσει η Παναγιά τον τοκετό, μα και να την κοινωνήσει. Να 'ναι έτοιμη η Λενιώ σαν θα 'ρθει η ώρα ν'ανταμώσει τον Κύριο. Τόσο πολύ είχε απογοητευτεί εκείνη.

Είδαν τον παπά οι γυναίκες, μαζεύτηκαν σταυροκοπώντας κι αυτές στην πέτρινη αυλή και πήραν να μιλούν μέσ' απ' τα χείλη πως για καλό δεν ήταν τούτος ο ερχομός του παπά. Ήρθαν και τα παιδιά ξοπίσω τους, παίζοντας και φωνάζοντας. Γιορτή το 'χαν εκείνα. Μα κείνες πήραν να τα μαλώνουν να κάνουν σουχία. Ναι, είχαν γέννα. Μα δεν είχαν χαρά, είχαν φόβο και λαχτάρα για το κακό. Ακροβασία ανάμεσα στη ζωή και τον θάνατο ήταν αυτές οι ώρες. Ακροβασία για δυο, μπορεί και για τρεις. Γιατί το είχε πει ο φουκαράς ο Νικολός, «Αν τη χάσω, θα πέσω να καθώ». Και το εννοούσε αυτό που έλεγε ο καψερός.

Μπήκε ο παπάς στο δωμάτιο της ετοιμόγεννης. Με τα μάτια συνεννοήθηκε με τη μαμή και άρχισε να διαβάζει ευχές. Η Λενιώ μούσκεμα στον ιδρώτα, θες από τον πόνο, θες από την αγωνία και τον φόβο, κοίταζε μια τη Γιώργαινα, μια την Παναγιά που είχε απέναντί της, σε μεγάλη εικόνα, κρεμασμένη ψηλά στον τοίχο. Ήταν μια σκούρα, πολυκαιρισμένη Παναγιά, κειμήλιο από τη γιαγιά της και κείνη με τη σειρά της από τη μάνα της. Ήταν θαυματουργή, έλεγαν οι παλιοί. Την είχαν φέρει απ' την Πόλη, λίγο πριν πέσει στα χέρια των Τούρκων.

Την κοίταζε η Λενιώ με ικεσία. Βούρκωνε, μια απ' τον έντονο πόνο, μια από τη δυνατή συγκίνηση που ένιωθε για την ιερότητά της. Τα χείλη της σιγοψιθύριζαν μια προσευχή. Τα χέρια της τα μάζευε στο στήθος, τα ένωνε. Παρακαλούσε να λευτερωθεί, να λευτερώσει μαζί και το μωρό που παράδερνε στα σπλάχνα της. Η μάνα της προσευχόταν με ικεσία στην Παναγιά, δάκρυζαν τα μάτια της. Ήταν σε απόγνωση η Μυρσίνη. Μα της χαμογελούσε άχρωμα, ίσα να της δώσει κουράγιο.